

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 224/2018-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Vitaliyom Nosom, Koreničova 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ako aj práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 K 59/2015-1226 z 11. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED] vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd, práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ako aj práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 K 59/2015-1226 z 11. decembra 2017 p r i j í m a na ďalšie konanie.

2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 K 59/2015-1226 z 11. decembra 2017.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 37 ods. 3 listiny a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“), ako aj práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 K 59/2015-1226 z 11. decembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli nasledujúce skutočnosti:

«Okresný súd Bratislava I (ďalej len „Konkurzný súd“) uznesením zo dňa 25.04.2016, sp. zn. 8K/59/2015-71 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka: [REDAKOVANÉ] so sídlom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „Úpadca“). Zároveň Konkurzný súd ustanovil do funkcie správcu: [REDAKOVANÉ] so sídlom kancelárie [REDAKOVANÉ] (v súčasnosti so sídlom kancelárie [REDAKOVANÉ] (ďalej len „Pôvodný správca“).

Sťažovatelia sú bývalými zamestnancami Úpadcu, okrem p. [REDAKOVANÉ], ktorá viedla účtovníctvo Úpadcu ako SZČO. Všetci Sťažovatelia prihlásili svoje pohľadávky do konkurzu v dňoch 22.6.2016 a 23.6.2016.

Uznesením zo dňa 09.01.2017 Konkurzný súd odvolal Pôvodného správcu z funkcie správcu Úpadcu a uložil Pôvodnému správcovi vykonávať činnosti výlučne súvisiace a týkajúce sa správy a ochrany majetku, ktorý podlieha konkurzu, až do ustanovenia nového správcu...

Opätovnú 1. schôdzu veriteľov, na ktorej by mohlo dôjsť k zvoleniu nového správcu, však Konkurzný súd po dobu takmer jedného roka nezvolal, hoci neexistovala žiadna zákonná alebo faktická prekážka a Sťažovatelia, ako aj ďalší veritelia, mali priznané hlasovacie práva, resp. ich pohľadávky neboli popreté.

Ďalším uznesením zo dňa 09.01.2017 Konkurzný súd povolil vstup nového veriteľa: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], občan SR (ďalej len „Veriteľ“), do konkurzného konania namiesto pôvodného veriteľa: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „Pôvodný veriteľ“), s údajne zistenými pohľadávkami č. 18-22 v celkovej sume 135.552,82 eur...

Pôvodný správca doručil dňa 13.02.2017 Konkurznému súdu odvolanie proti povoleniu vstupu [REDAKOVANÉ] ako nového veriteľa do konkurzného konania. Sťažovatelia sa plne stotožňujú s argumentáciou Pôvodného správcu vyjadrenou v tomto odvolaní.

... Pôvodný veriteľ bol podľa verejne prístupných údajov v obchodnom registri v čase od 08.01.1996 do 16.08.2012 spoločníkom v spoločnosti Úpadcu s podielom vo výške 50%

základného imania, a teda Pôvodný veriteľ je v zmysle § 9 ods. 1 písm. b) ZKR spriaznenou osobou...

Dňa 22.11.2017 Veriteľ doručil Pôvodnému správcovi podanie označené ako „podnet na priznanie hlasovacích práv a ďalších práv spojených s popretou pohľadávkou č. 18“ (ďalej len „Podnet“), ktoré bolo dňa 23.11.2017 „dané na vedomie“ aj Konkurznému súdu.»

3. Okresný súd napadnutým uznesením priznal veriteľovi [REDAKOVANÉ] hlasovacie práva a ďalšie práva spojené s jeho popretou pohľadávkou v celom rozsahu výšky 38 679,76 € zapísanou v zozname pohľadávok pod číslom 18.

4. Sťažovatelia vo vzťahu k napadnutému uzneseniu vytkli tieto skutočnosti:

«... Konkurzný súd vydal Uznesenie bez splnenia procesných podmienok podľa § 32a ods. 1 písm. a) ZKR, nakoľko Podriadená pohľadávka bola popretá iným Veriteľom Úpadcu čo do dôvodu a vymáhateľnosti, iba čo do poradia. Čo do dôvodu a vymáhateľnosti Podriadenu pohľadávku poprel iba Pôvodný správca. Ďalej Konkurzný súd v Uznesení fakticky prejudiciálne posúdil a rozhodol o oprávnenosti Podriadenej pohľadávky, hoci si musel byť vedomý toho, že vyslovenie relevantného právneho záveru o tejto Pohľadávke nepatrí do jeho právomoci, ale do právomoci incidenčného súdu v už prebiehajúcim incidenčnom konaní...

Okrem toho, Sťažovatelia majú dôvodne za to, že Podriadená pohľadávka voči Úpadcovi vznikla Pôvodnému veriteľovi, teda [REDAKOVANÉ], ktorá ju do predmetného konkurzu aj prihlásila...

Ako je zrejmé z úplného výpisu z obchodného registra Úpadcu, Pôvodný veriteľ bol v čase vzniku Podriadenej pohľadávky spoločníkom Úpadcu, teda osobou spriaznenou, pričom ustanovenie § 95 ods. 3 ZKR absolútne jednoznačne určuje, že: „Tak isto ako podriadená pohľadávka sa uspokojí tiež zmluvná pokuta a pohľadávka, ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo kedykoľvek od vzniku pohľadávky bol spriaznený s úpadcom (ďalej len „spriaznené pohľadávky“)“.

Podľa ZKR teda Podriadená pohľadávka bola, je a vždy bude na účely predmetného konkurzu pohľadávkou spriaznenou, a to bez ohľadu na akékoľvek úkony s ňou učené

po jej vzniku, vrátane postúpenia. Obzvlášť neobstoja v tomto smere tvrdenia Veriteľa, uvedené v Podnete o tom, že cit.: „nevedel a ani pri vynaložení odbornej starostlivosti nemohol vedieť, že nadobúdam spriaznenú pohľadávku v zmysle ZKR“, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že Veriteľ je advokátom a spriaznenosť Pôvodného veriteľa a Úpadcu bolo a je možné zistiť primitívnym nazretím do úplného výpisu Úpadcu z obchodného registra, ktorý bol a je dostupný on-line...

Naozaj zarážajúcou je však skutočnosť, že takéto nedôveryhodné tvrdenia Veriteľa boli v plnom rozsahu akceptované Konkurzným súdom, rozvinuté a prevzaté do Uznesenia (viď ods. 10 Uznesenia), a to všetko bez ohľadu na jasné ustanovenie § 35 ods. 4 ZKR, v zmysle ktorého „Veriteľ pohľadávky spojenej so záväzkom podriadenosti podľa osobitného zákona (ďalej len „podriadený veriteľ“), ani veriteľ, ktorý sa v konkurze uspokojuje v poradí ako podriadený veriteľ, nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru“, čo nepochybné svedčí o nezákonnosti, nepredvídateľnosti a arbitrárnosti Uznesenia o priznaní hlasovacích práv Veriteľovi. Takéto uznesenie Konkurzného súdu je v hrubom rozpore so znením zákona. ...

Predvídajúc argumenty Konkurzného súdu o predbežnej povahe Uznesenia, jeho dočasnosti a s tým spojenej jeho akoby menšej „dôležitosti“, Sťažovatelia uvádzajú, že umožnenie výkonu hlasovacích práv Veriteľovi čo i len na jednej schôdzi veriteľov môže viesť k nezvratným dôsledkom pre Sťažovateľov ako aj iných veriteľov...

Podľa názoru Sťažovateľov vydaním napadnutého Uznesenia došlo k neoprávnenému zvýhodneniu Veriteľa, ktorý v dôsledku nezákonného priznania hlasovacích práv a ďalších práv spojených s Podriadenou pohľadávkou, bude mať na opätovne konanej 1. schôdzi veriteľov Úpadcu absolútne dominantný vplyv na rozhodnutia na nej učené (hlasovacie práva Veriteľa priznané Uznesením momentálne predstavujú 79,25 % všetkých hlasovacích práv), a teda bude mať nezákonnú možnosť zvoliť všetkých členov veriteľského výboru, vymenovať nového správcu, atď., a tak efektívne ovládať priebeh celého konkurzného konania, vrátane následného ovplyvňovania priebehu speňažovania majetku Úpadcu.»

5. Sťažovatelia poukázali na to, že vydaním napadnutého uznesenia okresný súd „uprednostnil záujem jedného z veriteľov Úpadcu pred záujmami ostatných veriteľov,

vrátane Sťažovateľov, čím porušil nielen jednu zo základných zásad ZKR, a to zásadu rovnakého zaobchádzania s veriteľmi a neprípustnosti zvýhodňovania niektorých veriteľov, vyjadrenú v § 6 ZKR, ktorá vychádza z ústavnej zásady rovnosti pred zákonom a rovnosti účastníkov konania vyjadrenej v čl. 47 ods. 3 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“.

6. Sťažovatelia vyslovili názor, že napadnuté uznesenie okresného súdu je svojvoľné, arbitrárne, vnútorne nekonzistentné a ústavne nekonformné.

7. Tiež uviedli, že uplatnením svojich pohľadávok v danom konkurznom konaní zároveň vykonávajú svoje právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, „*pričom prijatím Uznesenia bola porušená zásada rovnosti zaobchádzania s veriteľmi a zákazu zvýhodňovania, a teda došlo k porušeniu rovnosti vlastníckeho práva, čo môže mať nezvratiteľné dopady na majetok Sťažovateľov (pohľadávky uplatnené v konkurznom konaní)“.*

8. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že napadnutým uznesením okresný súd porušil ich základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 37 ods. 3 listiny, čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, aby napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a zakázal pokračovať v porušovaní základných práv a aby mu prikázal zaplatiť sťažovateľom náhradu trov konania.

9. Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovatelia tiež navrhli, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

10. K tomuto návrhu uviedli nasledujúcu argumentáciu:

„Podľa názoru Sťažovateľov vydaním napadnutého Uznesenia došlo k neoprávnenému zvýhodneniu Veriteľa, ktorý v dôsledku nezákonného priznania hlasovacích práv a ďalších práv spojených s Podriadenou pohľadávkou, bude mať na opätovne konanej 1. schôdzi veriteľov Úpadcu absolútne dominantný vplyv na rozhodnutia na nej učinené, teda na prijatie uznesení (hlasovacie práva priznané Uznesením momentálne predstavujú 79,25 % všetkých hlasovacích práv), a teda bude mať nezákonnú možnosť spriaznených členov veriteľského výboru a nového správcu, a tak efektívne ovládať priebeh celého konkurzného konania, vrátane ovplyvňovania priebehu speňazovania majetku Úpadcu.

Takéto rozhodnutia budú pre Sťažovateľov nezvratné, nakoľko na každej ďalšej schôdzi konkurzných veriteľov je možné hlasovať o výmene správcu iba za špecifických, o mnoho prísnejších podmienok².

Okrem toho, na opätovnej 1. schôdzi veriteľov Úpadcu, Veriteľ bude mať možnosť samostatne rozhodnúť o vymenovaní nového správcu. Takýto správca môže, napríklad, ihneď po vymenovaní uznať v zmysle § 32 ods. 17 ZKR ďalšie popreté pohľadávky, čím dôjde k situácii, kedy hodnota majetku Úpadcu už nebude postačovať na uspokojenie pohľadávok všetkých veriteľov v plnej miere, vrátane Sťažovateľov. Je teda zrejmé, že tu existuje riziko ďalšieho nezvratného ohrozenia práv Sťažovateľov.

Navyše, aj keby Ústavný súd neskôr Uznesenie zrušil, nový správca po svojom, de facto nezákonnom ustanovení do funkcie, až do dňa rozhodovania Ústavného súdu o eventuálnom zrušení Uznesenia by už zrejme vykonal množstvo procesných úkonov smerujúcich k završeniu účelu predmetného konkurzu, a teda vrátením veci na ďalšie konanie Konkurznému súdu s určitým časovým odstupom by už nebolo možné dosiahnuť obnovu stavu pred porušením práv Sťažovateľov (porovnaj III. ÚS 355/2016-44).

Sťažovatelia majú za to, že odklad vykonateľnosti napadnutého Uznesenia nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a iným osobám pri odložení vykonateľnosti nemôže vzniknúť žiadna ujma.“

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Sťažovatelia sú v konaní zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval, preskúmal, či obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20 a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Keďže nezistil nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach a ani dôvody na jej odmietnutie, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých treba posúdiť v konaní vo veci samej, prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

18. Pokiaľ ide o návrh sťažovateľov na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu, ústavný súd poukazuje na § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

19. Po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia okresného súdu a dôvodov sťažnosti, berúc pritom do úvahy skutočnosť, že napadnuté uznesenie okresného súdu je právoplatné a vykonateľné, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia osvedčili existenciu predpokladov na zabezpečenie toho, aby sa prípadný výsledok konania pred ústavným súdom nezmaril v dôsledku výkonu napadnutého uznesenia. Bez tohto dočasného opatrenia by totiž podľa názoru ústavného súdu mohlo dôjsť v prípade vyslovenia neústavnosti napadnutého uznesenia okresného súdu k vážnej ujme na strane sťažovateľov, ktorá by bola väčšia než ujma, ktorá by prípadne mohla vzniknúť iným osobám následkom odkladu vykonateľnosti napadnutého uznesenia. Návrh sťažovateľov na rozhodnutie o dočasnom opatrení pritom nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom.

20. Ústavný súd preto v súlade s citovaným § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2018